

Rehberlik

Editör: Betül AYDIN

Gözden Geçirilmiş

11. Baskı

Editör: Prof. Dr. Betül AYDIN

REHBERLİK

ISBN 978-9944-919-80-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşabilmekteyiz.

I. Baskı: Eylül 2007, Ankara

Gözden Geçirilmiş II. Baskı: Haziran 2024, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler

Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan

Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Baskı: Tarcan Matbaacılık Yayın. San. - Murat Tarcan

İvedik Cad. No: 417

Yenimahalle/ANKARA

Kızılbey Vd 8230201756

Tel: (0312) 384 34 35

Faks: (0312) 384 34 37

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47663

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Rehberlik hizmetleri insanların her yaş döneminde muayyen durumlarda ihtiyaç duyabilecekleri bir hizmet alanıdır. Çocukluktan yaşlılığa hizmet sunan rehberlik önemli bir bilim dalı olma özelliğini sürdürmektedir. Gelişimin bilhassa hızlı olduğu, gelişim hızı ile hayat tecrübesinin paralel gitmediği veya sınırlı kaldığı durumlarda veya yaşam dönemlerinde rehberlik ayrıca önemli ve zaruri olmaktadır. Yaşamı kucaklama ve yaşam sevincini yakalama noktasında Rehberlik hizmetleri önemlidir ve öğretmen adaylarının bu konuda gerekli bilgi donanımlarının olması, sağlıklı ve mutlu nesillere sahip olmamız için kaçınılmazdır.

Bu kitapta rehberlik, öğretmen adayları hedef kitleyi oluşturacak şekilde planlanmıştır. Geleceğimizi, çocuklarımızı emanet ettiğimiz öğretmenlerimizin rehberlik vasfı olmadan öğretmen olunamayacağı, öğretmenliğin rehberlik hizmetleri ile bütünleştiği takdirde hedefe ulaşabileceği anlayışını yansıtmak, bu kitabın amacını oluşturmaktadır.

Ayrıca, kitap konuları, içeriği ve ekleri itibariyle YÖK formatına uygun olarak yeniden gözden geçirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılarak revize edilmiştir. Öğretmen adayları ve Danışman Rehberler için de temel kaynak niteliğinde bir yapıt olma vasfındadır.

Değişik üniversitelerin Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dallarındaki öğretim elemanlarının katkılarıyla hazırlanmış olan bu kitabın alana önemli katkılar sağlayacağı inancındayım.

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen başta Pegem Akademi Yayıncılık olmak üzere herkese teşekkür ederim.

Editör: Prof. Dr. Betül Aydın

İstanbul, 2023

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: *Prof. Dr. Betül AYDIN*

1. Bölüm: Rehberlikte Temel Kavramlar

Doç. Dr. Bünyamin ÇETİNKAYA, Giresun Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8435-5885

2. Bölüm: Rehberlik Hizmetleri

Doç. Dr. Zekavet TOPÇU KABASAKAL, Dokuz Eylül Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-3450-1060

3. Bölüm: Rehberlikte Hizmet Türleri

Prof. Dr. Aşlı UZ BAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8307-6198

4. Bölüm: Eğitimde Rehberlik Hizmetlerinin Yeri ve Önemi

Prof. Dr. A. Nilgün CANEL, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1235-1716

5. Bölüm: Bireyi Tanıma Teknikleri

Dr. Öğr. Üyesi Necla TUZCUOĞLU, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2864-2422

6. Bölüm: Psikolojik Danışma

Dr. Öğr. Üyesi Semai TUZCUOĞLU, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7846-4986

7. Bölüm: Özel Eğitim ve Rehberlik

Prof. Dr. Müge YÜKSEL, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7425-2716

8. Bölüm: Yıllık Psikolojik Danışma Faaliyetlerinin Planlanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Diğdem Müge SİYEZ, Dokuz Eylül Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4724-3387

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v
Şekiller Listesi	xiv
Tablolar Listesi	xv

1. BÖLÜM

REHBERLİKTE TEMEL KAVRAMLAR

Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik	2
Rehberlik Nedir?.....	5
Rehberliğin Tanımı	6
Rehberliğin Gerekliliği ve Önemi	8
Rehberliğin Amaçları.....	9
Rehberliğin İlkeleri.....	13
Rehberliğin İlgili Olduğu Bilim Dalları.....	17
Psikoloji.....	17
Sosyoloji	17
Antropoloji	18
Ekonomi.....	18
Rehberlikle Öğretim Arasındaki Farklar.....	18
Rehberlikte Yanlış Anlayışlar	19
Rehberliğin Dayandığı Temeller.....	22
Rehberliğin Psikolojik Temelleri	22
Rehberliğin Sosyolojik Temelleri.....	25
Rehberliğin Felsefi Temelleri.....	27
Dünyada ve Türkiye'de Rehberliğin Tarihçesi	28
Rehberliğin Amerika'da Gelişimi.....	28
Rehberliğin Avrupa'da Gelişimi	29
Rehberliğin Türkiye'de Gelişimi.....	29
Özet	32
Değerlendirme Soruları.....	33
Kaynaklar.....	35

2. BÖLÜM

REHBERLİK HİZMETLERİ

Giriş	38
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Amacı	38
Öğretim Düzeylerine Göre Rehberlik Hizmetlerinin Özellikleri	39
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Sunulmasını Kolaylaştıracak Etmenler	40
Rehberlik Hizmetlerinin Genel Özellikleri.....	41
Rehberlik Hizmet Alanları	41
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri.....	42
Psikolojik Danışma Sürecindeki Hedefler	43
Oryantasyon Hizmetleri	44
Oryantasyon Sürecince Yapılabilecek Çalışmalar	45
Etkili Bir Oryantasyon Programının Taşınması Gereken Özellikler	46
Bireyi Tanıma Hizmetleri.....	49
Bilgi Toplama ve Yayma Hizmetleri.....	51
Bilgilerin Toplanması	52
Bilgilerin Sunulması	54
Yönelme ve Yerleştirme Hizmetleri	54
Yönelme	55
Yönelmenin İlkeleri	56
Yönelmenin Amaçları	56
Yönelme Süreci	57
Yönelmede Dikkate Alınacak Bilgi Kaynakları ve Ölçütler	57
İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri	59
Öğrencilerin Rehberlik Hizmetlerinin Etkinliğini Değerlendirme Soru Örnekleri	61
Ailelerin Rehberlik Hizmetlerinin Etkinliğini Değerlendirme Soru Örnekleri..	61
Öğretmenlerin Rehberlik Hizmetlerinin Etkinliğini Değerlendirme Soru Örnekleri.....	62
Yöneticilerin Rehberlik Hizmetlerinin Etkinliğini Değerlendirme Soru Örnekleri.....	62
Müşavirlik-Konsültasyon Hizmetleri	62
Öğretmenlere Yönelik Konsültasyon Hizmetleri	64
Ailelere Yönelik Konsültasyon Hizmetleri	65
Yöneticilere Yönelik Konsültasyon Hizmetleri	66
Konsültasyon Hizmetinin Sonuçları	66

Çevre ve Aile ile İlişkiler	67
Okul-Veli İşbirliğini Geliştirme Yöntemleri	70
Okullarda Rehberlik Hizmetlerinin Verimliliğini Belirleyen Faktörler	70
Özet	70
Değerlendirme Soruları.....	72
Kaynaklar.....	75
Ek 1	78
Ek 2	79
Ek 3	80

3. BÖLÜM

REHBERLİKTE HİZMET TÜRLERİ

Giriş.....	82
Birey Sayısına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	82
Bireysel Psikolojik Danışma	83
Grupla Psikolojik Danışma ve Rehberlik	83
Problem Alanına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	87
Kişisel Rehberlik	87
Mesleki Rehberlik	88
Eğitsel Rehberlik	89
Temel İşlevlerine Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	89
Uyum Sağlayıcı Rehberlik	90
Yöneltici Rehberlik	90
Ayarlayıcı Rehberlik	91
Gelişimsel Rehberlik.....	91
Önleyici Rehberlik.....	96
Tamamlayıcı Rehberlik	98
Eğitim Kademelerine Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri.....	98
Okulöncesinde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	99
İlköğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	99
Ortaöğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri.....	101
Yükseköğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	102
Hizmet Alanlarına Göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	103
Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri.....	103
Sağlık Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	104

Sosyal Yardım Alanında Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri.....	105
Sporda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri.....	107
Endüstride Psikolojik Danışma ve Rehberlik Hizmetleri	108
Özet	109
Değerlendirme Soruları.....	110
Kaynaklar.....	113

4. BÖLÜM

EĞİTİMDE REHBERLİK HİZMETLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Eğitimde Rehberlik.....	116
Okullarda Rehberlik.....	116
Eğitim Kademelerine Göre Rehberlik.....	117
Rehberlikte Gelişimsel Yaklaşım.....	118
Gelişim Dönemleri ve Rehberlik.....	119
Kişisel Rehberlik.....	120
Kişisel Rehberliğin Amacı ve Önemi	120
Kişisel Rehberlik Kapsamında Yapılabilecek Uygulamalar ve Eğitim Kademelerine Göre Kişisel Rehberlik Hizmetleri	121
Okullarda Sıklıkla Karşılaşılan Davranış ve Uyum Sorunları	129
Eğitsel Rehberlik.....	131
Eğitsel Rehberliğin Amacı ve Önemi	131
Eğitsel Rehberlik Kapsamında Yapılabilecek Uygulamalar ve Eğitim Kademelerine Göre Eğitsel Rehberlik Hizmetleri.....	132
Mesleki Rehberlik.....	137
Mesleki Rehberliğin Amacı ve Önemi.....	137
Mesleki Rehberlikte Kuramlar	139
Okullarda Mesleki Rehberlik ve Mesleki Rehberlik Kapsamında Yapılabilecek Uygulamalar	140
Özet	144
Değerlendirme Soruları.....	146
Kaynaklar.....	149

5. BÖLÜM

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

Bireyi Tanımının Önemi.....	152
Bireyi Tanıma Alanları.....	153
Bireyi Tanımının İlkeleri.....	154
Bireyi Tanımda Kullanılan Tekniklerin Sınıflandırılması.....	156
Testler	156
Test Dışı Bireyi Tanıma Teknikleri.....	162
Özet	204
Değerlendirme Soruları.....	205
Kaynakça.....	208

6. BÖLÜM

PSİKOLOJİK DANIŞMA

Psikolojik Danışma	210
Psikolojik Danışma Yaklaşımları.....	214
Psikoanalitik Yaklaşım ve Psikolojik Danışma.....	214
Varoluşçu Yaklaşım ve Psikolojik Danışma.....	220
Danışandan Hız Alan Yaklaşım ve Psikolojik Danışma	224
Geşalt Yaklaşımı ve Psikolojik Danışma	229
Transaksiyonel Analiz ve Psikolojik Danışma	234
Davranışçı Yaklaşım ve Psikolojik Danışma.....	235
Akılcı Duygusal Yaklaşım ve Psikolojik Danışma	238
Gerçeklik Yaklaşımı ve Psikolojik Danışma	241
Özet	246
Değerlendirme Soruları.....	247
Kaynaklar.....	250

7. BÖLÜM

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

Giriş.....	254
Tanımlar.....	254
Özel Eğitimin İlkeleri.....	255
Engelliliğin Nedenleri	256
Doğum Öncesi Nedenler	256
Doğum Sırasındaki Nedenler.....	256

Doğum Sonrası Nedenler	256
Diğer Nedenler	257
Tanılama, Değerlendirme ve Yönlendirme	257
Özel Eğitime Muhtaç Öğrenciye Yönelik Rehberlik	258
Özel Eğitimde Aile Rehberliği ve Danışmanlık Hizmetleri	259
Aile Rehberliği	263
Aile Danışmanlığı	263
Kaynaştırma Eğitimi ve Rehberlik	265
Kaynaştırma Eğitimi	265
Kaynaştırma Eğitiminin Amaçları	267
Kaynaştırma Eğitiminin Faydaları	267
Kaynaştırmanın Engelleri	269
Kaynaştırma Kararında Göz Önünde Bulundurulacak Ölçütler	270
Kaynaştırma Eğitimine Alınacak Özürlü Öğrenciler	271
Kaynaştırma Eğitim Programında Dikkat Edilmesi Gereken Konular ve Sınıf Öğretmenine Düşen Görevler	271
Kaynaştırma Programında Rehber Öğretmene Düşen Görevler	272
Özet	273
Değerlendirme Soruları	274
Kaynaklar	277

8. BÖLÜM

YILLIK PSİKOLOJİK DANIŞMA FAALİYETLERİNİN PLANLANMASI, İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Giriş	281
Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları	281
Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları	282
Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Özellikleri	283
Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarında Unsurlar	285
İçerik	285
Program Yapısı ve Süreç	288
Kaynaklar	294
Okullarda Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Uygulanmasının Olumlu Yönleri	295
Öğrenciler için Yararları	295
Öğretmenler için Yararları	295

İdariciler için Yararları	295
Veliler için Yararları	296
Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Hazırlanması	296
İhtiyaçların Değerlendirilmesi	298
Amaç ve Hedeflerin Tanımlanması	299
Amaçlara Ulaşmayı Sağlayacak Yöntemlerin Belirlenmesi	302
Karar Verme	302
Uygulanabilir ve Değerlendirilebilir Bir Program Oluşturma	302
Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Uygulanmasında İdarecilerin, Okul Psikolojik Danışmanlarının ve Öğretmenlerin Rollerini	303
Okul Müdürü	303
Okul Psikolojik Danışmanları	304
Sınıf Rehber Öğretmeni	304
Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Değerlendirilmesi	306
Programı Uygulayan Personelin Değerlendirilmesi	306
Programın Değerlendirilmesi	306
Program Çıktılarının Değerlendirilmesi	307
Eğitim Kademelerine göre Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Özellikleri	307
İlköğretim I. Kademe Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları	308
İlköğretim II. Kademe Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları	309
Ortaöğretimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları	310
Özet	311
EK 1	312
Ek 2	314
EK 3	319
Değerlendirme Soruları	324
Kaynaklar	327
Yazarlar Hakkında	331

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Çağdaş Örgün Eğitim Kurumu Olarak Okulda Yer Alan Üç Temel Hizmet Grubu	2
Şekil 1.2: Çağdaş Örgün Eğitim Kurumlarında Yer Alan Öğrenci Kişilik Hizmetlerinin Kapsamı.....	3
Şekil 1.3: Rehberlik ve Psikolojik Danışma İlişkisi	4
Şekil 1.4: Rehberliğin Amacı.....	10
Şekil 1.5: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	12
Şekil 2.1: Rehberlik Hizmetinin Kapsamı	38
Şekil 2.2: Rehberlik Hizmetinin Alanları	41
Şekil 2.3: Bireyin Tanınması Gereken Yönleri	50
Şekil 2.4: Konsültasyon Türleri	63
Şekil 4.1: Örnek Duygu Tekerleği.....	126
Şekil 4.2: "Ben Kimim" Örnek Oyun Kağıdı	142
Şekil 5.1: Sosyogram Örneği	175
Şekil 5.2: Helezonik Sosyogram Örneği	176
Şekil 9.1: Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarının Unsurları	285
Şekil 9.2: Yeterlik Alanlarının Birbirleri İle İlişkisi	287
Şekil 9.3: Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarını Geliştirmede İzlenecek Adımlar	298

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1. Üniversitelerde Yapılan Oryantasyon Programlarına Yeni Gelen Öğrencilerin Katılım Oranları.....	47
Tablo 2.2. Değişik Üniversitelerde Uygulanan Oryantasyon Etkinlikleri	48
Tablo 2.3. PDR Uzmanlarının Oryantasyon Programında Aldıkları Görevler.....	48
Tablo 3.1. Bireysel ve Grupla Danışmanın Karşılaştırılması	86
Tablo 3.2. Gelişim Alanlarına Göre Geleneksel Gelişim Kuramcıları.....	93
Tablo 3.3 İlköğretim Düzeyinde Öğrenci Gelişim Alanlarına Göre Gelişimsel İhtiyaçlar ve Geliştirilmesi Gereken Beceriler.....	94
Tablo 4.1. Okul Ortamında Sıklıkla Karşılaşılan Bazı Davranış ve Uyum Problemleri	129
Tablo 4.2. Verimli Ders Çalışma Destek Tablosu	134
Tablo 4.3. Öğrenme Stilleri ve Öğrenci	136
Tablo 4.4. Dikkat Dağınıklığı ve Öğrenme Güçlüğünde Öğretmenlere Öneriler	137
Tablo 4.5. Meslekler ve Ben Uygulama Örneği	143
Tablo 5.1. Sosyometri Değerlendirme Tablosu.....	173
Tablo 6.1 Psikolojik Danışma Yaklaşımlarının Ana Hatları	244
Tablo 9.1. Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programlarında Unsurlar....	289
Tablo 9.2. Bireysel Planlamada Hedeflenen Alanlar ve Yeterlilikler.....	292
Tablo 9.3. İhtiyaçların Değerlendirilmesi ile İlgili Sorular	300

1. BÖLÜM

REHBERLİKTE TEMEL KAVRAMLAR

Doç. Dr. Bünyamin ÇETİNKAYA
Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Anahatlar

- *Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik*
- *Rehberlik Nedir?*
- *Rehberliğin Tanımı*
- *Rehberliğin Gerekliliği ve Önemi*
- *Rehberliğin Amaçları*
- *Rehberliğin İlkeleri*
- *Rehberliğin İlgili Olduğu Bilim Dalları*
- *Rehberlikle Öğretim Arasındaki Farklar*
- *Rehberlikte Yanlış Anlayışlar*

Rehberliğin Dayandığı Temeller

- *Rehberliğin Psikolojik Temelleri*
- *Rehberliğin Sosyolojik Temelleri*
- *Rehberliğin Felsefi Temelleri*

Dünyada ve Türkiye'de Rehberliğin Tarihçesi

- *Rehberliğin Amerika'da Gelişimi*
- *Rehberliğin Avrupa'da Gelişimi*
- *Rehberliğin Türkiye'de Gelişimi*

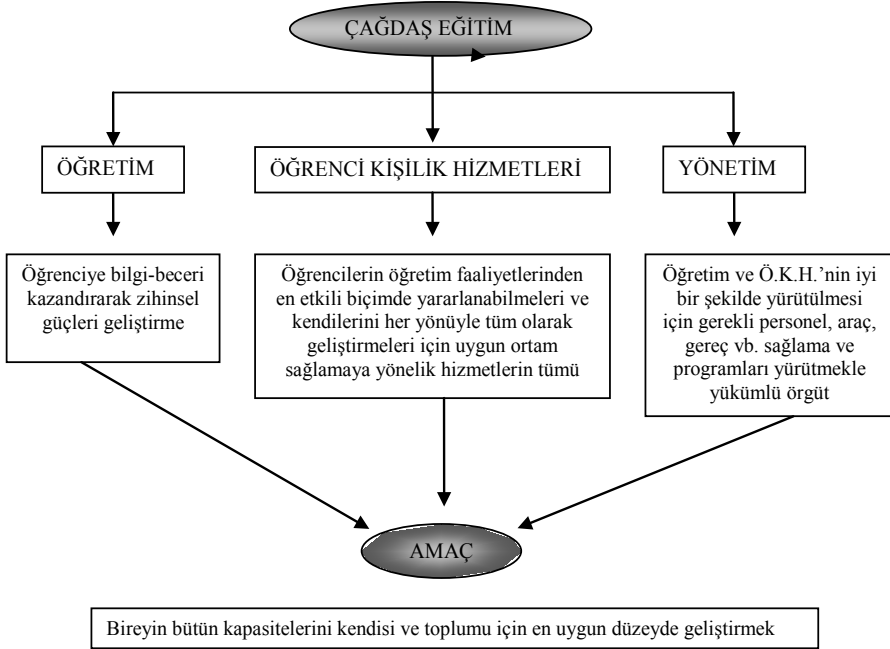
Özet

Değerlendirme Soruları

Kaynakça

Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik

Geleneksel eğitim anlayışı içinde yer alan “öğretim” ve “yönetim” hizmetlerinin çağdaş insan profilini oluşturmada yetersiz kalması ve eğitim sistemi içinde yer alan bireylerin ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamaması sonucunda, eğitim sistemindeki yapılanmaya “öğrenci kişilik hizmetleri” de katılmış, eğitimin daha çağdaş hale getirilmesine çalışılmıştır. Çağdaş eğitim sisteminde yer alan öğrenci kişilik hizmetleri, öğretim ve yönetim hizmetlerinden farklı ve kendine özgü işlevleri olan bir hizmet bütünüdür.

Şekil 1.1: Çağdaş Örgün Eğitim Kurumu Olarak Okulda Yer Alan Üç Temel Hizmet Grubu

Kaynak: Yeşilyaprak, Binnur. 2006, Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, Ankara.

Öğrenci kişilik hizmetlerinin bünyesinde; a) Sosyal ve eğitsel etkinlikler, b) Sosyal yardımlar, c) Özel eğitim ve özel yetiştirme, d) Sağlık hizmetleri, e) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yer almaktadır.

Çağdaş eğitim, bireyin her yönüyle bir bütün olarak kendisi ve toplum için en uygun düzeyde gelişmesini amaçlar (Yeşilyaprak, 2006). Çağdaş eğitim sistemine göre öğrenciler, kendilerine bilgi yüklemesi yapılan mekanik birer varlık olarak görülme yerine, eğitim sisteminin merkezini oluşturan, öğrenmeyi öğrenme-

leri amaçlanan, kendi öz benliklerini ve kişiliklerini oluşturma ve geliştirmeleri beklenen, ilgi ve yeteneklerinin farkında olan ve bunları kullanıp geliştirebilen, yaşam sürecinde karşılaştığı sorunlarını çözebilen, akılcı düşünceler üretip analiz ve sentezler yapabilen bireyler olmalıdır. Çağdaş eğitim sistemine göre, her öğrenci saygıya değer birer varlıktır. Bu sistem içerisinde, bütün öğrenciler, çevresine, ulusal ve evrensel değerlere karşı saygı, sevgi ve hoşgörüyü sahip bireyler olarak gelişimlerini sağlamalıdır.

Şekil 1.2: Çağdaş Örgün Eğitim Kurumlarında Yer Alan Öğrenci Kişilik Hizmetlerinin Kapsamı

Kaynak: Yeşilyaprak, Binnur. 2006, Eğitimde Rehberlik Hizmetleri, Ankara. Not: Kaynağından farklı olarak, Rehberlik hizmetlerine “Konsültasyon”, “araştırma ve değerlendirme” ve “çevre ve aile ile ilişkiler” maddeleri eklenmiştir.

Öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında yer alan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri daha ileriki konularda detaylı bir şekilde ele alınacaktır. Ancak burada bir noktaya dikkat çekmekte yarar vardır; “Rehberlik” ve “Psikolojik Danışma” kavramları çoğu zaman bir arada kullanılmakla birlikte, zaman zaman, ayrı ayrı da kullanılmaktadır. Her ne şekilde kullanılırsa kullanılsın, bilinmesi gereken husus, psikolojik danışma hizmetlerinin rehberlik hizmetlerinin içinde yer aldığı ve onun özünü oluşturduğudur. Ayrıca, kavram olarak, “Rehberlik ve psikolojik danışma” ya da “Psikolojik danışma ve rehberlik” şeklinde kullanımlar da söz konusudur. Bu farklı kullanımın nedeni, üniversitelerdeki lisans programlarının